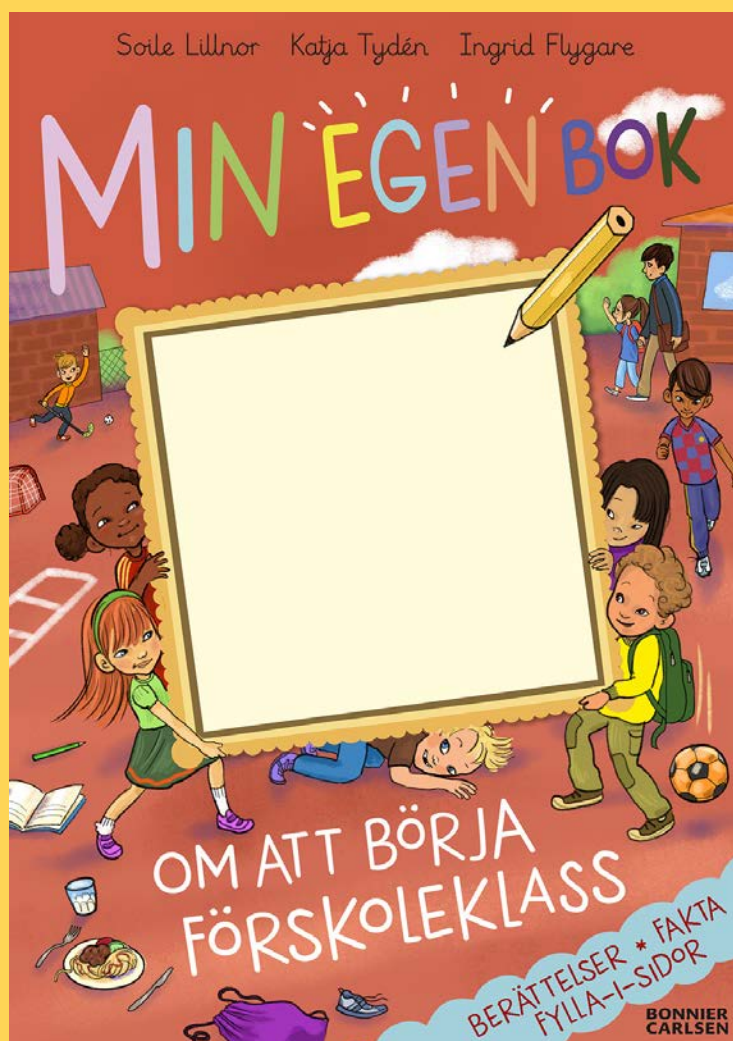

Lärarhandledning

MIN EGEN BOK OM ATT BÖRJA FÖRSKOLEKLASS

av Soile Lillnor, Katja Tydén
och Ingrid Flygare

**BONNIER
CARLSEN**

DEL I

Lärarhandledning för förskolan

Börja med att låta barnen göra boken till sin egen; titta tillsammans på omslaget och prata om bilderna på det. Låt barnen fylla i sina namn eller rita sin bild. Låt dem göra som de vill. Det är deras bok.

Gå igenom faktainnehållet med barnen, ett kapitel i taget och arbeta utifrån gruppens behov, er planering och det som känns mest aktuellt för tillfället.

Läs gärna berättelserna om klass FA i samband med att ni går igenom faktaområdet. Efter varje högläsning går ni igenom frågorna som hör till texten. De finns längst bak i denna lärarhandledning. Frågorna kan användas som samtalsunderlag för att väcka tankar för vidare frågor. Låt barnen bli delaktiga i sin kommande skolstart.

DISKUSSIONSFRÅGA: SNÄLLHET

Läs meningen på s. 8:

"Du kommer att få leka varje dag och ha snälla vuxna runt omkring dig, som ser till att du trivs och mår bra."

- Hur vet man om någon är snäll?
- Vilka av dessa egenskaper har en snäll vuxen?

Ärlig, bestämd, glad, rolig, rättvis, elak, högljudd, pratsam, skrikig, vänlig, ovänlig, sprallig, girig, hjälpsam.

- Vad tycker du är snällt?

Låt barnen få förståelse för att snällhet inte endast handlar om att alla är nöjda och får göra som de vill.

Att förklara:

Läs meningen på s. 50: *"Lektioner är små arbetspass då man brukar arbeta med skolämnen som svenska eller matte."*

Förklara: Matte heter egentligen *matematik*. Matte är talspråk.

INFÖR INSKOLNINGEN

De flesta barn får göra minst två skolbesök i den mottagande skolan. Tänk att ett skolbesök är långt ifrån en vanlig utflykt eller promenad utan att barnen ska besöka sin framtida "arbetsplats" - där de kanske kommer att stanna i 10 år framåt.

Ta reda på vilka moment som hör till skolbesöken. En väl planerad och genomtänkt inskolning är av största vikt och skapar trygghet hos blivande förskoleklass elever och deras vårdnadshavare. Till en lyckad inskolning krävs det först och främst en god samverkan mellan förskolan och skolan. Be att skolan förbereder ett tydligt bildschema inför dagens/dagarnas aktiviteter och mejlar till er. Ge önskemål om att barnen får besöka platserna som beskrivs i boken. Gå igenom bildschemat (eller schemat) som ni har fått från den mottagande skolan så att barnen känner sig väl förberedda. Om du inte har en videoprojektor, kan du skriva ut schemat så att ni alla kan titta på det tillsammans. Inskolningen med så många nya intryck blir mycket lättare för alla om man känner att man är väl förberedd och vet vad som kommer att hända.

Det är bra om ni har läst kapitlen om Skolgården (s.40), Matsalen (s.67) och Klassrummet s.47) före första besöket. Skapa en förförståelse för lokalernas användning. T.ex. att skolmatsalen är större för att det finns fler barn där än på förskolan. Skapa en förförståelse för olika professioner: Vad gör t.ex. en vaktmästare? Kanske får ni hälsa på vaktmästaren.

UNDER BESÖKET

Förhoppningsvis får ni möjligheten att besöka idrottshallen och biblioteket under ett av besöken. Om skolan inte har några egna, se till att barnen före skolstarten får chansen att besöka lokalerna som används av förskoleklassen. Många kanske börjar på fritids före skolstarten och därför är det viktigt att ni får besöka lokalerna som tillhör fritids. Be barnen titta efter ett fritidsschema.

Låt mottagande skola veta om någon elev är behov av anpassningar vid besöket så att det tas hänsyn till, t.ex. barnet ska sitta nära en vuxen. Målsättningen är att varje barn får en lyckad inskolning som förhoppningsvis ger en positiv känsla inför skolstarten.

LGR22:
Läraren ska "vid övergångar särskilt uppmärksamma elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd."

EFTER INSKOLNINGEN

Jämför det ni har sett med det ni har läst om i boken (personer, platser, situationer).

- Hur var matsalen?
- Såg ni några som arbetade där?
- Var det många barn där? Hur var maten?
- Hur såg klassrummet ut?
- Var idrottshallen stor?
- Fick ni träffa dem som arbetar på fritids?
- Fanns det ett fritidsschema?

I förskolan kan ni skapa en skolvägg som är avsedd för saker och ting som händer i förskoleklass. Ta bilder på personalen, skolbyggnaden och olika lokalerna och fäst dem på skolväggen. Låt barnen rita bilder om besöken. Skriv skolans namn på mitten.

Om barnen börjar på olika skolor, får ni dela upp väggen. Om något barn flyttar till en annan plats och har inte möjlighet till skolbesök, kan ni be att mottagande skolan tar bilder på olika lokaler och personal och mejlar till er.

DEL 2

Lärohandledning för förskoleklass

Syftet med boken är att skola in förskoleklassbarnen i början av höstterminen.

Börja med att låta barnen göra boken till sin egen; titta tillsammans på omslaget och prata om bilderna på det. Låt barnen fylla i sina namn eller rita sin bild. Låt dem göra som de vill. Det är deras bok.

Ställ frågor som: "Vad ser ni på omslagsbilden?" Låt dem berätta, men var uppmärksam på att varje barn får sin röst hörd.

Om något barn inte vill prata, kan du ställa en fråga som är lätt att besvara genom att nicka, t.ex. "Såg du också bollen/mattallriken?"

Att komma ihåg:

- Varje barns röst och åsikt är lika viktig.
- Varje barn ska få tillhöra en grupp.
- Varje bok blir unik precis som varje barn är unikt!
- Med bokens hjälp lär man sig saker om skolan
- Varje barns upplevelse av skolstarten är unik.

Varje barn ska känna att just det har något intressant och betydelsefullt att tillföra gruppen. Alla får ta plats, alla är lika viktiga.

ATT LÄSA BOKEN TILLSAMMANS

Den första tiden i förskoleklassen handlar om att bli bekant med sin omgivning, trygg med närmiljön och rutinerna och att lära känna varandra. Det kan man på ett välstrukturerat sätt göra med hjälp av boken.

- Börja med att läsa för barnen och prata om s. 8-9. Ställ frågor om innehållet.
- Titta tillsammans på Lövåkers skola s. 10-11. Det är där barnen i bokens FA går. Hur är Lövåkers skola? Stor eller liten? Hur tror du det är att gå där?
- Vad heter vår skola? Vad heter vår klass? Vad gillar du mest på vår skola? Vad känns konstigt eller ovant? Titta om ni hittar likheter och olikheter. På sidorna 12-13 efter presenteras barnen som går i Lövåkers skola och där kan även du rita din bild och fylla i lite information om dig.
- Hoppa över till s. 88. Hur var första skoldagen? Gör uppgifterna.

OBS! Var extra uppmärksam om något barn väljer det ledsna ansiktet på sista sidan. "Vill du gå tillbaka imorgon?". Det är en fingervisning om att någonting inte har känts bra.

Under de kommande dagarna kan pedagogen tillsammans med eleverna gå igenom ett faktaområde i taget. Välj ett tempo som passar er grupp. Glöm inte att alltid jämföra med er skolas mot-svarighet; fritids, idrottshall m.fl. Arbeta utifrån gruppens behov, er planering och med det som känns mest aktuellt för tillfället.

Läs gärna berättelserna om klass FA i samband med att ni går igenom faktaområdet. Efter varje läsning går ni igenom frågorna som hör till texten. De finns längst bak i denna lärarhandledning. Frågorna kan användas som samtalsunderlag och väcka tankar för vidare diskussioner. Låt barnen bli delaktiga i sin skolstart.

Att förklara:

Läs meningen på s. 50: "Lektioner är små arbetspass då man brukar arbeta med skolämnen som svenska eller matte."
Förklara: Matte heter egentligen matematik. Matte är talspråk.

DISKUSSIONSFRÅGA: SNÄLLHET

Läs meningen på s. 8:

"Du kommer att få leka varje dag och ha snälla vuxna runt omkring dig, som ser till att du trivs och mår bra."

- Hur vet man om någon är snäll?
- Vilka av dessa egenskaper har en snäll vuxen?

Ärlig, bestämd, glad, rolig, rättvis, elak, högljudd, pratsam, skrikig, vänlig, ovänlig, sprallig, girig, hjälpsam.

- Vad tycker du är snällt?

Låt barnen få förståelse för att snällhet inte endast handlar om att alla är nöjda och får göra som de vill.

UPPDRAG: ARMBANDET

Uppgiften hittar ni på s 23.

Om ni inte har möjlighet att köpa böcker till alla utan endast har ett lärarexemplar, finns uppgiften att kopiera på nästa sida.

Berätta att precis som detta armband, där olika sorters pärlor en bildar helhet, är varje klass en helhet när alla är där. Om ett barn fattas, är inte gruppen hel. Precis som varje pärla är unik, är även varje människa det.

Om ni vill, kan ni klippa ut stora pärlor, ca 10 cm i diameter, och låta varje elev göra en av dem till sin. När alla är klara, sätter ni ihop pärlorna till ett vänskapsband som kan sättas upp i klassrummet. Här är vår klass!

Lgr22:

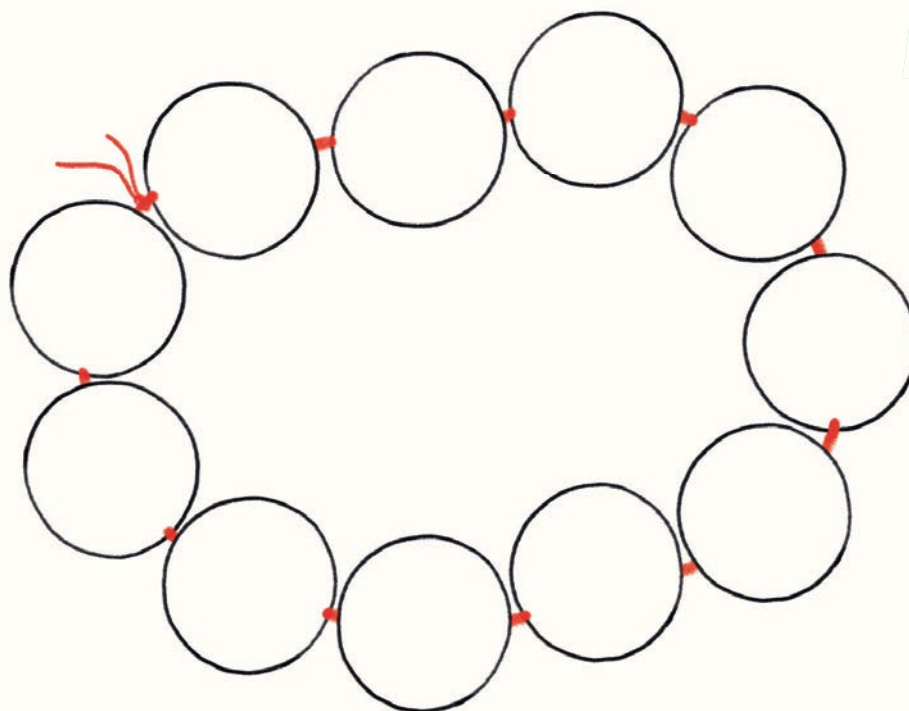
Skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därigenom kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete.

Uppdrag

ARMBANDET

Tänk att din nya skolklass är som ett vänskapsband av pärlor. Varje elev är en pärla i armbandet, och alla pärlor är lika viktiga – om en pärla försvinner går armbandet sönder.

**Rita färdigt och färglägg armbandet.
Låt en pärla vara du och rita den så
att den beskriver vem du är.**

DEL 3

Frågor till de berättande kapitlen

Läs texten högt, titta på bilderna och ställ en eller flera frågor om innehållet. Vi har förberett ett antal stödfrågor, men självklart går det lika bra att hitta på egna frågeställningar som passar ihop med er unika situation. Det viktiga är att eleverna hänger med i berättelserna och vet vad de handlar om.

I några av frågorna har vi lämnat förslag på ord och uttryck som kan vara nya för eleverna, men det bästa är att tillsammans med eleverna under högläsningen gå igenom ord och uttryck som kan vara nya för dem.

ÄNTLIGEN

S 28

- Det första kapitlet i den här boken heter "Äntligen". Så känner Amina inför att börja skolan. Finns det några ord som passar för hur du känner/kände innan din första skoldag?
- Amina längtar efter tre saker: att få lära sig saker, att få skolböcker, och att få nya kompisar. Vad längtar du efter/Vad är det bästa med att gå i skolan?
- I andra stycket står det att "idag är en stor dag". Vad betyder det? Vilka andra stora dagar finns det? Har du varit med om någon stor dag?

- Amina har inte gått i förskola, men hennes mamma förklarar för Sofias pappa att "Amina har tre äldre syskon". Varför tror du att hon säger så?
- Har du gått i förskola eller inte? Hur tror du att det är för de barn som inte har haft det som du? Har de lärt sig andra saker än du?

RÄKNA TILL HUNDRA

S 34

- Ester kommer sent ut på rasten. Kan du berätta varför?
- Har ni några regler på er skolgård/förskolegård? De som fortfarande går i förskolan kan kanske inte svara på den här frågan. Då kan man t.ex. diskutera förskolans regler vid utelekar.
- Hur gör du om du vill leka med något som är upptaget? Finns det fler sätt att göra?
Samla gärna alla olika strategier (byta, vänta, hitta på något annat, turas om...) på ett stort papper – gärna med hjälp av bilder - och påminn barnen om dem ofta.
- Om man inte kan räkna till hundra får man räkna till 10 tio gånger i stället. Tar det lika lång tid? Jämför – en pedagog räknar till hundra medan barnen räknar till tio tio gånger.

...100

S SOM I STIAN

S 42

- Stian vill så gärna prata om sin helg. Hur känns det när man jättegärna vill berätta någonting, men inte får eller kan för att så många vill och tiden räcker inte till? Har det hänt dig någon gång?
- Sofia avbröt Stian. Hur kändes det för Stian när Sofia avbröt honom? Hur känns det för dig när någon avbryter dig?

- Varför tänkte Marianne på ormen Sture när hon tänker på bokstaven S? Finns det något djur som hänger ihop med första bokstaven i ditt namn?

OLIKA SORTERS BÖCKER

S 54

- Titta på bilderna. Vad tror ni att det här kapitlet kommer att handla om?
- Åke har varit på ett stort bibliotek, och på skolbiblioteket. Har du varit på ett bibliotek någon gång? Hur var det där?
- Barnen pratar om faktaböcker, om rymden, dinosaurier, fotboll eller katter. Har du tittat i en faktabok? Vad handlade den om?
- Det finns också berättelser, och kapitelböcker. Finns det andra sorters böcker?
- Vilken sorts böcker tycker du om? Har du en favoritbok?
- Hitta på titeln (namnet på boken) på en bok du skulle vilja fanns. Rita hur du tror att den skulle se ut!

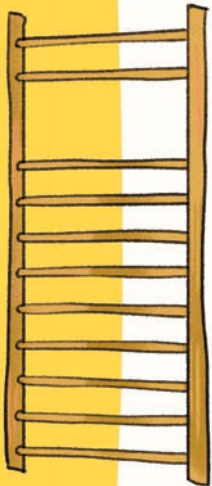

LAGOM MYCKET

s 62

- Haya jobbar i skolmatsalen. Hon är också Shirins modersmåls lärare. Vad är ett modersmål? Vilket är ditt modersmål? Kanske har du flera?
- Varför tror du att Haya har två olika arbeten?
- På sidan 66 står det att Shirin har en klump i halsen när hon ska slänga mat. Vad betyder klump i halsen? Har du haft en klump i halsen någon gång?
- Vad betyder ordet "matsvinnso" tror du?

FULL FART

S 70

- Barnen i klass FA leker en kull-lek med rockringar. Brukar ni leka kull?
- Har du hört de här gympa-orden förut?

omklädningsrum, gympapåse, gympaskor, ombytta, idrottssal, bollek, ribbstol, balansgång, rockringar, skråma, stöjigt, förrådsrum, första hjälpen, avslappningsövning.

Finns det några andra ord i den här texten som du inte känner igen?

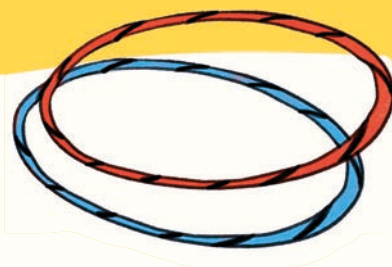
- Vilken är din bästa lek?
- På sida 74 står ordet "DUNS!" Varför står det där? Vad betyder stjärnan bakom ordet?

HÖGSTA TORNET

S 80

- Ibland säger de vuxna att "Det finns inget dåligt väder, bara dåliga kläder"? Håller du med?
- Vilka olika saker gör de andra barnen på fritids? På sida 83 står det "Pelle vill gå hem NU". Men på nästa sida står det "Typiskt, tänker Pelle, kommer han redan?". Vad hände? Ångrade Pelle sig? Varför då?
- Vilket är ditt bästa tips för någon som har tråkigt, som Pelle? (Samla gärna tipsen i text och bild på ett stort papper och sätt upp.)

”För många barn är det svårt att byta miljö. Vid övergång till en ny pedagogisk kontext blir allting nytt för barnen: nya lokaler, nya pedagogiska normer och värderingar samt nya sätt att agera, nya kamrater, nya vuxna och inte minst ett nytt pedagogiskt innehåll.”

Stig Broström, professor emeritus vid Aarhus University i ”Barns övergångar”, red. Anne Lillvist och Jenny Wilder.

Ett boktips för dig som vill läsa mer om förändringar i barns liv.

**Lycka till med året i förskoleklassen!
hälsar Soile Lillnor, specialpedagog**

Alla bilder i lärarhandledningen kommer från
Min egen bok om att börja förskoleklass
och är gjorda av Ingrid Flygare